

ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਜੇ.) ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਸੋਧ

ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐਸ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਏ.ਐੱਸ. ਬੈਂਸ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਮ.ਪੰਛੀ, ਜੇ.ਜੇ.

ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 3053 .

30 ਮਈ 1980 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ (1973 ਦਾ X) — ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11— ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ (1953 ਦਾ X) — ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਅਤੇ 10-ਬੀ — ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XIII) — ਸੈਕਸ਼ਨ 32 - D, 32-E ਅਤੇ 32-FF - ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ 2 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪਰ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਈ- ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ- ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹਰ ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਥ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅਜਿਹੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ - ਕੀ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ -- 1973 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (5) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ - ਕੀ ਵਾਰਸਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ;

(ਪ੍ਰਤੀ ਪੀ.ਸੀ. ਜੈਨ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਜੇ.ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

(1) ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡਰ ਐਕਟ, 1973 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7)?ਟਫਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਟੀ 11 ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਪਲੱਸ 'ਏ 1 ਆਰਐਸ ' ਈਏ>ਏ ਅਤੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖੁੱਲਣ ਦਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ; ਅਤੇ

- (2) ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ (ਪਰਾ 14)

ਸਕੱਤਰ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 1977 ਪੀ.ਐਲ.ਜੇ. 88 ਓਵਰਰੂਲਡ (ਪ੍ਰਤੀ ਐਮ.ਐਮ. ਪੁੰਛੀ, ਜੇ.) ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ:

- (1) 1973 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, ਪੈਪਸੂ ਟੈਨੈਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਜਾਂ 1973 ਦੇ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਜਾਂ ਡੀ-ਲਿੰਕ ਕਰਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ।
- (2) ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਵਾਰਸਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।
- (3) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਰਸਮੀ ਮੁੜ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਡੀ-ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਹੋਵੇ! ur ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।
- (4) ਸੈਕਸ਼ਨ 7 (1) ਅਤੇ 11 (7) ਪਰਸਪਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੀ-ਲਿੰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਪਰਾ 32)

15 ਜਨਵਰੀ, 1980 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਲਾਈ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ। ਕੇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਮ. ਪੁੰਡੀ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 30 ਮਈ, 1980 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ :-

- (a) ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ, ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-1, ਮਿਤੀ 2 ਜਨਵਰੀ, 1973, ਪੀ-2, ਮਿਤੀ 28 ਮਈ, 1973 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ P-4, ਮਿਤੀ 26 ਦਸੰਬਰ, 1978 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ, ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ।, 1972.
- (b) P-1 ਤੋਂ P-4 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ,
- (c) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,
- (d) ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।
- (e) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲਿਖਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰ.

ਗੁਰ ਰਤਨ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਜੋ .—(1) ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਜੋ ਪੂਰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਲਾਅ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਨਾ ਤਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ 1973 ਦਾ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ), ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ-ਸਰਪਲੱਸ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਰੇਕ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਸਕੇ।

(2) ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ।

(3) 1950 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ 1956 ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪੁਸਤਕ ਉੱਤੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਵਿੱਚ ਪੈਪਸੂ। ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) 4 ਮਾਰਚ, 1955 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਈ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਦਾ ਰਲੇਵਾਂ 1 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਲਡ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਸੀਮਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਬਡ ਫਾਰਮ ' ਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ a ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ! ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸਬਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਕੁੱਲ 5 ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1(A) 1977 PLJ 88.

ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਲੀਜ਼ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਦਖਲੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਰੇਕ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ, ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

(4) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇਸਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਈ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸਨ। . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹਾ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜੋ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਖੇਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਵੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਅਪਵਾਦ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

“ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ।

ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ।

(5) ਇਹ ਕਿ 'ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ। ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਕਤ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਧਾਰਾ 10-ਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪਵਾਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

“ਸਰ ਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਬਚਤ ਕਰਨਾ , — ਜਿੱਥੋਂ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

(a) ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਬੱਚਤ ਹੋਵੇਗੀ

ਇਸ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰੋ।"

ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 10 ਏ ਅਤੇ 10 ਬੀ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ ਤੋਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰਪਲੱਸ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਖੇਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਇਕਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਪੁੰਜ ਲਈ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ

ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ *ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਮਤੀ ਕੋਲਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)*, ਅਤੇ *ਕੁਲਭੁਸ਼ਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਫਕੀਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)* ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(b) ਪੈਪਸੂ ਲਾਅ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 10A ਅਤੇ 10B ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਿਤੀ ਇੰਨੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੜਾ ਬਿਆਨ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 32-ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। 32-ਈ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 32 ਐੱਫ ਐੱਫ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਕਿ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੋਰ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਹੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦ, ਅਰਥਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ, ਦੋ ਐਕਟ, ਅਰਥਾਤ, ਪੁਨ ਜਾਬ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਮਤ ਸੀਮਾ ਬਾਰੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਲਈ, ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1), (5) ਅਤੇ (7)

(1) 1969 PLJ 307.

(2) 1976 PLR 537

1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹੀ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"8. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਣਵਰਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ, - ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਹੱਕ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ;

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੇਵਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਣਗੇ।"

"11. ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-

(1) ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) * * * *

ਨੂੰ

(4) * * * *

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ।

(6) * * * *

(7) ਜਿੱਥੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ,

ਵਿਰਾਸਤ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਬੱਚਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਸਥਾਨ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਜਾਂ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(8) 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਕੁੱਲ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 10-ਏ ਅਤੇ 10-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡੀ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਫਾਈਬੀ 5 ਬੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਰੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦੋ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਭਾਵ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਵਾਰਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਿਆ ਗਿਆ, ਹਰੇਕ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਕਿ 1973 ਦੇ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਹੈ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਸਲੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(9) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ 1973 ਦਾ ਐਕਟ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਵਾਦ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਘਟਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ - ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ (7)। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(10) ਵਿੱਚ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸ੍ਰੀ ਵੈਂਕਟਾਰਮਨ ਦੇਵਰੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪੰਨਾ

918 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਫਿਰ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਾਬਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦ

(3) 1958 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 895 ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਾਲੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਲਾਂਟਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 25(2) (ਬੀ) ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਮੰਦਰਾਂ ਲਈ ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 26 (ਬੀ) ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਲਈ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਅਨੁਛੇਦ 25 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 25 (2) (ਬੀ) ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 26(ਬੀ) ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 26 (ਬੀ) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 25 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(10) ਸਟੇਟ ਕਸਟਮਜ਼ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਬੜੌਂਦਾ ਬਨਾਮ ਇਗਵਿਜੇਸਿੰਗਜੀ ਆਫ ਜਾਮਨਗਰ (4) ਦੇ ਵਿੱਚ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1878 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 193, 182 ਅਤੇ 190 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਸਾਰੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਖੁੱਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਕੰਮ ਸੁਚਾਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ, ਰਗੜ ਜਾਂ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ:

“ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਦੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (1) ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਬਦ ਕੋਫਾਸਟੈਚੂਟ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਚਨਚੇਤ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ (2) ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਸਾਰੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਖੁੱਲੀਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਨਿਯਮ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ, ਘਬਰਾਹਟ ਜਾਂ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ।

(4) ਏਆਈਆਰ 11961 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 11549।

(11) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਵਾਲੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਦੋ ਉਪ ਭਾਗ (5) ਅਤੇ (7) ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮੇਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਬਚਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਦੁਬਾਰਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। - ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ

ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

"ਜਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਰਾਸਤ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਬੱਚਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

(12) ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਜੋ "ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ" ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾਵਾਂ 5-ਏ, 5-ਬੀ ਅਤੇ 5-ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ "ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ, ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਕੁਲੈਕਟਰ" ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 3(3) ਵਿੱਚ, "ਕੁਲੈਕਟਰ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ "ਕੁਲੈਕਟਰ" ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (5) ਅਤੇ (7) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੋ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(13) ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵੱਲ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਰਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

“ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ,-

'ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 11, ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਬੱਚਤ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ' ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 11(7) ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ (1973 ਦਾ ਨੰਬਰ 10) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਧਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।' ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, 1973 ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੇ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ 1973 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲੰਗ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ "ਜਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ - ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਖੁੱਲ ਗਈ ਹੈ, ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਬਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰੇ।" ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ "ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਰ ਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ" ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਬਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੇ ਹਰੇਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਿਤ ਅਰਥ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਾਦਾ ਫਰਜ਼ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਟ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਾਦੇ ਅਰਥ ਬੇਤੁਕੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(14) I ha Iehave2 ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰਲੇ cussion ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਿਆ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਬੱਚਤ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀਮਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਹਰ ਮੌਨਿਸ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚਰਚਾ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੌਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਰੇਕ ਵਾਰਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਹਸਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਦਲਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਵਾਰਸ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਭੁੱਲ ਦਾ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਮਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ ਕ੍ਰਾਈਬਡ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ

5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਦਰਭ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1973 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਬੋਝਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਐਕਸੈਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਟੀ 1973 ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੋਂ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਰੇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (5) ਅਤੇ (7) ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਉਲਟਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

(1) 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ

ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਅਤੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖੁੱਲਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ; ਅਤੇ

- (2) ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਰਪਲੱਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਸੀਓਐਫ ਸੈਕਸ਼ਨ 111 (1 ਐਕਟ ਸੀਓਐਫ) 1973 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, 1 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ।

(15) ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਾ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪਾਖਰ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਖੰਨਾ ਖੁਰਦ, ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਰਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 51 ਏਕੜ 10 ਯੂਨਿਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ 10 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ 20 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ 3/4 ਯੂਨਿਟ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਨੂੰ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ 26 ਅਗਸਤ 1963 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਉਕਤ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਵੀ ਫਲਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੀ 1 ਨਵੰਬਰ 1965 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰਸ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹਿੱਸਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ, 8 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ - ਅਤੇ 10 ਗ੍ਰਾਮ ■ ਯੂਨਿਟਾਂ - ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - - ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ 11 ਦਾ ਬਾਕੀ ਖੇਤਰ। ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਅਤੇ 5 ਗ੍ਰਾਮ ਯੂਨਿਟ - ਸਰਪਲੱਸ-ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੜ-ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। 2 ਜਨਵਰੀ 1973 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਐਗਰੀਨੀਅਨ, ਸਮਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 2 ਜਨਵਰੀ, 1973 ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰਤੀਬ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਨੁਲੱਗ P. 1 ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 23 ਮਈ, 1975 (ਅਨੁਲੱਗ P. 2) ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 20 ਸਟੈਂਡਰਡ ਅਤੇ 3/4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਐਕਟ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮ (ਅੰਕੜਾ ਪੀ. 2), ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 26 ਦਸੰਬਰ, 1978 (ਅਨੁਲੱਗ ਪੀ. 4) ਵਿੱਚ ਸ. ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਕਤ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 1 ਵਿਧਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 2 ਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 3 ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਡੀਸ਼ਨ ਪੁੱਤਰ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ; ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 4 ਤੋਂ 7 ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 8 ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਤਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨੇ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚੋਂ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ, 11 ਰੇਤਦਾਰ ਏਕੜ ਅਤੇ 5 ਗ੍ਰਾਮ ਯੂਨਿਟ ਜ਼ਮੀਨ- ਅਜੇ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲ ਹੈ।

(16) ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 1959 ਵਿੱਚ ਅਤੇ 1963 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1973 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1965 ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ 11 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਤੇ 5 ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਰੇਕ ਵਾਰਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ | ਇਸ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕਾਈਆਂ। 1973 ਦੇ

ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰ ਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਅਤੇ 10 ਜੇ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ■ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਸੌਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸਬਲ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਐਗਰੀਸ਼ਨ, ਸਮਰਾਲਾ, ਅਨੁਸੂਚੀ P. 1 ਅਤੇ P. 2 ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਨੁਸੂਚੀ P. 4 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਮ.ਐਮ ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.

(17) ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਉੱਘੇ ਭਰਾ ਹਰਬੰਸ ਲਾਈ, ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਵੀ। ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯਮ ਮੈਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨੋਟ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਨੋਟ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(18) ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਸੁਪਰਾ (1 ਏ)] ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਿੰਜਰ ਐਕਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ, ਅਸਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ, 1 ਨਵੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ

ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ 20 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ 3/4 ਯੂਨਿਟ ਜ਼ਮੀਨ, ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਾਰਜਕਾਲ ਐਕਟ, 1953 (ਇਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ, ਉਹ ਖੇਤਰ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ। ਰਾਜ ਨੇ ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(19) ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰ' ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਚ ਤਰਜੀਹ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੋ ਸਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦਿਨ ਦੇਖਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, 4 ਮਾਰਚ, 1955 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਟ, 1955 ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1956 ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਦੋ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਣਾ ਸੀ। |

(20) 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ। 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਹੋਲਡਿੰਗ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋ ਗੁਣਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਪਣਯੋਗ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਉਹ

ਦਿਨ ਸਨ ਜਦੋਂ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਢੰਗਾਂ ਜਾਂ ਖੇਤੀ ਨੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਲੋੜ ਸੀ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਮੰਤਰ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪਟਵਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ: ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 20 ਜੂਨ, 1958 ਤੱਕ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਲਈ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਾਖਵੇਂ ਜਾਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਰੂਲਜ਼, 1953 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 3 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। 1956, ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸਬਲ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇ। ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨਹੀਂ ਵੱਡੀ ਪਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 10-ਏ ਅਤੇ 10-ਬੀ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਾਰਥਕ ਹਨ, ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ: -

“10-ਏ. (a) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਕਿੰਡ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ, ਜਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। tion 9.

(ਬੀ) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ

ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗੀ .....

“10-ਬੀ. ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਬਚਤ ਕਰਨਾ, - ਜਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ³ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਬੱਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਰਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰੋ”।

(21) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਨੁਮਤੀ ਸੀਮਾ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਪਰ ਸਤ੍ਹਾ ਅਨੁਸਾਰ 80 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ? ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 5। ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1959 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 32-ਬੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਾਰਸਲ ਜਾਂ ਪਾਰਸਲ, - ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਲੈਕਟਰ ਧਾਰਾ 32-ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 32-ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ, ਇਸ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਡਰਾਫਟ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਫਿਰ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਈ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, — ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਡਰਾਫਟ ਸਟੇਟਮੈਂਟ, ਜਿਸਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ■ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸਨ । ਧਾਰਾ 32-ਜੇ ਦੇ

ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੇ ਕੁਝ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

32-ਐੱਫ. ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਤਬਾਦਲੇ, - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੱਕ, ਇੱਕ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਤੱਕ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਨੁਮਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਮਾ, ਕੋਈ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਜਾਂ 21 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰੇ, f 1956, ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ

ਇਹ ਐਕਟ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਲਈ।

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦਲੇਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।"

(22) ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ! ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ, ਅਤੇ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਾਰਾਵਾਂ 19-ਏ ਅਤੇ 19-ਬੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾਵਾਂ 32-ਐਲ ਅਤੇ! ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ 32-ਐੱਮ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਧਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸਪੈਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, "ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ" ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ "ਹੋਲਡਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ (ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਹੈ, (6) ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਇਕੱਲੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿੰਕ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ, ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਮਲਕੀਅਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ; ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਚਕਾਰ ਮਲਕੀਅਤ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ, ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਤੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਰਾਜ, ਜਿਸ ਨਾਲ-ਉੱਥੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀਡਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਅਚਾਨਕ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਮਾਂਬੱਧ ਹੌਲੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕੋ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਰ ਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਡੀਲਿੰਕ ਕਰਨਾ; ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਟਰੋਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਜੀਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਸਟਰੋਕ ਵਿੱਚ।

(23) ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤਬਾਦਲੇ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

(6) ਏਆਈਆਰ 1959 ਐਸਸੀ 519.

ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹਿੱਤ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗਾ। . ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ

ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਹੋਰ + ਧਾਰਾ 32-ਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸਵੈ-ਸੇਵਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗੀ, ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਲਈ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਰਹੇਗਾ ਉਸ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਵੀ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ, ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। ਦੂਸਰਾ ਅਣਇੱਛਤ ਤਬਾਦਲਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਤੱਕ, ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ "ਹੈ" ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਨਾ ਕਿ "ਹੋਣ-ਨਹੀਂ" ਦਾ। ਜੇਕਰ ਮਰੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰੰਤਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸ, ਜੋ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਘੋਸ਼ਿਤ/ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ; ਹਰਿਆਣਾ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਕੇਤਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕੁਲ ਬੱਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਫਕੀਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (ਸੁਪਰਾ)। ਉਸ ਦਾ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ, ਧੱਬੇ ਨਾਲ ਰੀਂਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਕਾਲਪਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਖਰੀਦ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਯਾਤਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਵਾਰਸਾਂ ਤੱਕ. ਇਹ, ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 'ਤੇ, ਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਵਿਧੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਹਿਲੂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਠੀਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੁਣ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਅਣਇੱਛਤ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟਾਈਟਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੁੜ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇ ਜਾਣ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਸਮੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ. ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ 24 ਜਨਵਰੀ, 1971 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ।

(24) ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਪੂਰਵ-ਮੌਜੂਦਾ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਬੂ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼-ਪੱਧਰੀ ਖੇਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਸੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ, ਕਿਸਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਸੁੰਗੜਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਖੇਤੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਅਤੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠਲੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਸਿੰਚਾਈਯੋਗ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਨਹਿਰੀ ਰਜਬਾਹਿਆਂ ਦੇ ਜਾਲ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁੱਕੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਦ ਅਤੇ ਭਿੱਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਤਹ-ਵਾਰ ਅਤੇ ਉਪਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਕਾਰਕ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰਮਿਸ਼ਨਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਮਾਪ ਦਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਘਟਾਇਆ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਗਿਆ। ਸਿੰਚਾਈ, ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਦੋ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ਸਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ; ਸਿੰਚਾਈ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉੱਨੀ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਕੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਸਰਵੋਤਮ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੜਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸੱਤ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਛਾਂਟਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਪਦੰਡ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਕਲੇਮਿੰਗ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨੁੱਖ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਵਰਤਣਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ, ਸਿਵਾਏ ਜੋ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸੰਗਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਣਵਰਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਣਵਰਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1), ਜੋ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"7. ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ।—(1) ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਣਵਰਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

"8 . ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਣਵਰਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ । - ਕਿਸੇ ਵੀ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਕਾਨੂੰਨ, ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰ ਵਿਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ, ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਕੇਵਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(25) ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ.. ਇੱਥੇ ਤਿੰਨ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ: -

"11. ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ। -(1) ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਿਯਤ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

* * *

(5) ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

* * * #

(7) ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ * ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਬੱਚਤ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ * ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ"।

{ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ}

(26) ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਧਾਰ) ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਤਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਨੇ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਸਿਰਫ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਬੱਚਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹੇਗੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਅਣਇੱਛਤ ਤਬਾਦਲਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੀ ਧਾਰਾ ਲੀ ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਲਈ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(27) ਰਿਫਾਰਮ ਲਾਅ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 71 ਨੇ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਮਿਟ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੱਢਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ? ਉਹੀ ਅਰਥ ਹਨ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਦੱਸਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਸਲ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।-44

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਕਬਜ਼ਾਧਾਰਕ ਅਤੇ ਟਾਈਟਲ, ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ! ਵਾਪਸ ਮੋੜਨ ਦੇ ਅਯੋਗ। ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੀ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮੌਤ ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੈਸਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ, ਭਾਵ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ "ਘੋਸ਼ਿਤ" ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਘੋਸ਼ਿਤ" ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਬੋਝਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫਲਫਲਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਕਟ ਨਾ ਤਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਸਿਰਲੇਖ ਰੱਖਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਤ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਵੀ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਨਤੀਜਾ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਲਤਾੜਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੂਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

(28) ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ "ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸਦੀ ਐਕਟ ਬੁਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ"। *ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ" ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਸੀ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ: ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇੱਕ ਅਥਾਹ ਭੇਦ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ, ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਆਦਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਈਥਰਿਅਲ ਭੇਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਰਕਹੀਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੈਪਸੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਨੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਫਰਜ਼ ਨਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਧਿਕਾਰੀ! ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੁੜ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ। ਇਹ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੀਫਾਰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਨੇ ਪੈਪਸੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਅਣਵਰਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਧਾਗਾ।

(29) ਇਹ ਹੈ>ਹੁਣ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੀਟੀਕਲੈਕਟਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਹਨ ਦੋ ਪੜਾਅ ਇੱਕੋ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ, ਦੂਜੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅੰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ। ਮੇਰੇ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(1) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਅਰਥ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਜਾਂ 'ਐਟਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੂਜੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ "ਇੱਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ।

ਅੰਤ"। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਰਥ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲਕ ਦੇ ਉਸ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ, ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਪਰ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ-ਭੋਜਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ, ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ, ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋਣਾ। ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਹੁਣ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਵਾਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ। ਇਹ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਉਲਟ "ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ" ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਜੜੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਅਸਲ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਅਰਥ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਸਾਥੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਅਰਾਮੀ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(30) ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ ਦੁਆਰਾ *ਸੀਫੋਰਡ ਕੋਰਟ ਅਸਟੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ਰ*, (7) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ 1 ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: -

“...ਇੱਕ ਜੱਜ ਸਿਰਫ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ

ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ 'ਬਲ ਅਤੇ ਜੀਵਨ' ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

(7) (1949) 2 ਸਾਰੇ. ER 155.

ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਮਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੁਕਵੀਂ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ। ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਕੋਲ ਇੱਕਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਕਾਫ਼ੀ" ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 'ਹੈਵ-ਨੋਟਸ' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਜੇ ਉਹੀ ਵਸਤੂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚ 'ਹੈਵ-ਨੋਟਸ' ਅਤੇ 'ਹਾਫ-ਨੋਟਸ' ਨੂੰ 'ਹੈਵ-ਨੋਟਸ' 'ਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ "ਬਲ ਅਤੇ ਜੀਵਨ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

(31) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

- (1) ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਨੈਪਿੰਗ ਜਾਂ ਡੀ-ਲਿੰਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। - ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ।
- (2) ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵੰਡ ਨਹੀਂ

Ajit Kaur and others v. Punjab State and others (M. M. Punchhi, J.)

ਦਿੰਦੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

- (3) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਰਸਮੀ ਮੁੜ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ , ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

(4) ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਨ ਲਈ; ਅਤੇ

(5) ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(32) ਮੈਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀ. ਜੇ., ਕੇ. ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਜੇ. ਜੇ.

ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ..

ਬਨਾਮ

ਓਸਵਾਲ ਫੂਲਨ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ।—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1978 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 451 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ।

16 ਜੁਲਾਈ 1980

ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਸਟੇਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਐਕਟ (1948 ਦਾ XXXIV)— ਧਾਰਾ 2(9), 38, 39 ਅਤੇ 42— ਕਿਸੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਮ ਰੋਜ਼ਗਾਰ— ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ— ਕੀ ਧਾਰਾ 2 (9) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(9) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਝਾਤ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਣ। ਕਾਰਖਾਨੇ ਜਾਂ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੰਗੇ ਜਾਂ ਦੰਗੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਗੱਲ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ 'ਕਰਮਚਾਰੀ' ਸਿਰਫ਼ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਲਾਜ਼ (i) ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮਹਿਜ਼ ਇਤਫਾਕਿਕ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਐਪਲੀਟਿਊਡ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਰਾਮ 'ਤੇ ਸੈੱਟ ਹੋਵੇਗਾ->